

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și streindătate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15.
Inseratele se primesc la administrație. Prețul după tarif și învolat.
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 206.

La doi ani dela moartea lui Vlaicu.

Brasov, 13 Septembrie.

Doi ani se implinesc azi dela moartea ta... Doi ani lungi și amari... Doi ani...

Frumoasă ca și acum, frumoasă și fascinantă era ziua cea... și uluitoare a fost ziua care-a venit după ea. Cei cari te-au iubit și te-au admirat, au plâns în acea zi, când tu zăceai mutilat și rece pe pământul Țării-Românești.

A fost frumoasă, seducătoare și blestemată ziua, în care tu ai sfidat văzduhurile și Carpații, scump sburător!... Impasibili, neclintii, sfidători, invăliți într-o pulbere violetă te-au așteptat ei atunci... Impasibili, muți și neclintii, cum sunt și în clipa asta când privesc nostalgic către culmile lor...

Ah! Carpații noștri, Carpații blestămați, te-au ispitit și te-au răpus...

N'ai ajuns să simți răcoarea ce plutește de-asupra lor, nici parfumul tare al pădurilor de brad, al superbilor păduri în umbra cărora dormeau odată haiducii minunați la faptură, cari vorbeau limba pe care-o vorbim și noi...

N'ai ajuns culmile amețitoare, dar avântul tău superb a schițat uriașul gest, pe care l'ai lăsat la jumătate. Și gestul acela, care a aruncat în cele patru vânturi sămânța fecundă a nădejților supreme, a avântului sălbatic, va rămânea ca un memento pentru palizi fi ai iobagilor, din neamul cărora te-ai ridicat și tu...

Numele tău va rămânea legendar... Moșnegii vor lăcrima vorbind de tine, femeile, fetele și fiicării vor rosti cu sfințenie numele tău, iar copiii ce duc vitele la

pășune vor cădea adese pe gânduri, amintindu-și de minunile minții tale...

Ai fost încrezător... și-ai disprețuit moartea...

Și se implinesc acum doi ani de când nu mai ești între vii. Sânge mult a curs de-atunci, sânge mult, sânge de eroi fără păreche... Așați sburători cu cari te-ai luat la întrecere, dorm ca și tine somnul de veci, fericiți că s-au putut jertfi pentru patriile lor... Mulți Icarci au murit din ziua aceea... Nenunțate sunt mormintele lor, scumpele lor morminte...

Și-acum când se implinesc doi ani dela moartea ta, ne îndreptăm spre tine gândurile împovărate de doliul după atâția frați dragi, după atâția eroi căzuți pe câmpul datoriei.

Ne îndreptăm spre tine gândurile obosite de sgomotele morții și de sângele ce curge fără încetare la granițele țării mele, care a fost și a ta!...

...Și Carpații impasibili, muți și neclintii parcă te-așteaptă încă!...

a. c.

Remaniere în guvernul României? Ziarul „Steagu”, organul partidului conservator de sub șefa d-lui Marghiloman, înregistrează următoarea știre:

În cercările liberale, se urmărește cu multa atenție, atitudinea d-lui Toma Stelian, în casa căruii au loc diferite conciliabile politice. Se asigură că fostul ministru al justiției va începe în curând o acțiune, pentru lămurirea situației din sânul partidului și în această direcție, d-l Stelian este susținut de numeroase elemente de valoare. În primul loc, se va cere o largă remaniere guvernamentală și speranțele că d-l I. I. C. Brătianu va ceda, nu lipsesc.

Declarațiuni de loialitate.

Cu prilejul deputațiunei omagiale la Viena.

D-nii Dr. Aurel Vlad și Nicolae Ivan, vicepreședinții partidului național român și membrii deputațiunei omagiale, care s'a prezentat în 2 Sept. n. în fața Maj. Sale Monarhului, fiind intervievați de reprezentantul ziarului vienez „Reichsport”, au făcut următoarele enunțatțiuni:

Di Dr. Aurel Vlad a spus:

„Atitudinea soldaților noștri în cea mai mare luptă a istoriei universale a dovedit, că tronul și patria pot să se razime pe credința poporului român. Toată neîncrederea, care va fi existat, a fost aplanată prin sângele vărsat cu credință al fililor noștri. Urmarea războiului mondial trebuie să fie o *epoca de încredere, de înțelegere reciprocă*. Ideile lui Francisc Deák trebuie să servească de cinsură și la rezolvarea chestiei de naționalitate în Ungaria. Tăria statului o formează popoarele mulțumite, și serbarea de acum a armoniei înălțătoare de inimă va dăinui și va trebui să dăinuiească în mod binefăcător pentru toate vremile...”

Di Nicolae Ivan, asesor consistorial, a declarat între altele:

„Astăzi se prezentează Români în fața supremului Domn, ca în fața celui mai nobil binefăcător al lor, cu cooperarea și aprobarea ministrului president al Ungariei, ca cetățeni credincioși ungari de naționalitate română, trimiși de conaționalii lor, din partea municipiilor în cari trăesc, pentru a oferi dovada, că ei în bine și în rău țin cu credință la casa domnitoare, că-și dau sânge și avere pentru existența monarhiei și că toate le fac pentru a lumina poporul, că e în interesul culturii și al civilizației de a-i ținea pe dușmanii noștri ai tuturor, pe Ruși, departe de granițele noastre. *Neîncrederea, care dureră, a făcut mari ravagi, a dispărut în urma războiului și se va naște o Ungarie cu naționalități satisfăcute, o țară unită și de neînvin, în care fiecare cetățean ia parte la conducerea ei și se simte bine.*”

Suntem pătrunși de tot de vremile mari în cari ne aflăm. Din

ziua primă a mobilizării până astăzi noi, Românii cu Ungaria, ne-am făcut datorința față de patrie pe câmpurile de luptă cu bucurie însuflețită și suntem mândri, că cu sângele fiilor noștri am putut dovedi de nou dinastiei și monarhiei probata credință română. Partidul național român, în înțelegere cu înaltul cler român, și-a ținut de datorință a țării la o parte sub dușmanii asbolului întreaga activitate politică și a-și pune toate puterile, toate jertfele, fără restrângere, fără condiție, la dispoziția tronului și a patriei...

Congresul studenților. Din Galați se anunță:

Duminecă s'au deschis la Galați desbaterile celui de al treilea congres al studenților.

Congresiiții în număr de aproape 400, au fost întâmpinați în gară de d. Lenguteanu ajutor de primar și de numeroși cetățeni. După câteva cuvântări în care s'a urât studenților bună venire, s'a format un cortegiu, care în frunte cu muzica militară a pornit spre parcul municipal. Aici studenții s'au adunat la statuia lui M. Eminescu. Au rostit cuvântări d-nii Lenguteanu în numele comunei, Palade în numele studenților Covurluieni și lamandi în numele studenților din Iași. La orele 10 a avut loc la catedrală un serviciu religios pentru românii morți în război, cu care ocazie a vorbit studentul Banu.

După amiază la orele 3 studenții s'au întrunit în sala Papadopol unde se ține congresul. Ședința e deschisă prin o cuvântare a părintelui Lucaci, după care se constituie biroul. D. Lenguteanu și d-nii Scurtu și Ursu profesori universitari au fost aleși vicepreședinți onorifici. Se aclamă următorul comitet: președinte Vasile Stoica, vicepreședinți Gh. Banu și Gr. Popa, președinții centrelor din țară, secretari d-nii Halunga, Dimitrescu, Popescu și Popovici. După alegerea biroului, au rostit cuvântări d-nii: Bogdan profesor la Universitatea din Iași, Lenguteanu, ajutor de primar, Scurtu farmacist și delegat al secției Ligii Culturale din Galați, Ursu profesor universitar, Studentul Gh. Banu, Arămescu directorul liceului din acel oraș, Toma Tomescu profesor, studentul Palade și studentul Stoica președintele congresului.

La sfârșitul ședinței s'au citit mai multe telegrame primite de la diferite persoane din țară cu ocazia congresului, și s'au expediat telegrame M. S. Regelui, M. S. Reginei Elisabeta, A. S. R. Prințului Carol, d-lui I. G. Duca ministrul instrucțiunei, d-nei Alecsandri etc.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 12 Septemvrie.—Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

În nordul monarhiei.

Forțele noastre cari luptă în *Wolhinia*, au trecut ieri *Ikwa la Derazno Gorin* și la *Budno*. Atacurile rusești la *Tarnopol* sunt tot mai violente. La nord-vest dela oraș le-a succes Rușilor să pătrundă în tranșeele noastre și să ocupe satul *Dolsanka*, dar regimentele de honvezi și cele germane din sectorii apropiați, cari s-au grăbit în ajutor, i-au atacat pe dușman în ambele flancuri, au recucerit satul amintit și i-au respins pe Ruși din nou în pozițiile lor în formă de cap de pod.

Pierderile dușmanului sunt mari. Contra-atacurile dușmane date la sud-vest dela *Tarnopol* încă au fost respinse.

Pe fronturile noastre la ost de *Strypa*, de pe *Siretul inferior* și dela granița *Basarabiei* ziua s'a scurs în liniște. Trupele ces. și regești din *Litvania* au luat dela dușman satul *Skurat*, bine întărit cu șanțuri, de lângă *Kossovo*.

La granițele italiene.

După cum era și de așteptat, ieri s'a dat pe *frontul dela Iltoral*, și anume pe sectorul nordic, o serie de lupte mai mari, cari însă toate s-au terminat cu deplin succes pentru Italienii cari au atacat.

Atacul infanteriei italiene, renoit în valea *Flitsch*, peste tot nu a succes. Față în față cu *Ioblenica* locul nostru a silit pe dușman să cedeze și să plece în fugă, iar încercările de atac ale detașamentelor

După doi ani.

lui *Flural Vlaicu*.

Te-ai ridicat atunci pornind către Carpați în sburări vulturoști, la strigătele mitor de frați, să te cobori în văi ardelențești...

Înăpă ea în zări fără noroc te stine ai tău avânt, Bogie ta în fabrică s'a întors, în tu 'n mormânt...

Te-a adorat o lume ce pe-un zeu, te tine blând, sălbatic sburător, în ai gândirii fulger într-o zi, Te-ai ridicat deasupra tuturor...

Te-a adorat un neam ce astăzi luptă, în cel mai roșu, mai grozav război în tu te va uita vați niciodată, în tine drag erou între eroi...

Împreună, peste granițe, departe, te-ai mohornat pe-o vale, undeva, în lăptăși al oand trei își fac triști crucea, înși duioși, iobagi de legea ta...

I. Negură.

După zece luni.

Cine sosește acasă, după mai mult timp petrecut pe câmpul de luptă, este cu totul alt om. Se schimbă modul lui de judecată, privește lumea cu lucusal și cu petrecerile ei cu alți ochi, nu ca înainte când era fără de griji.

Acasă nu ne puteam lăchiplu să putem trăi fără anumite lucruri, le credeam indispensabile, dar aici pe câmpul de luptă ne convingem, că suntem în stare să trăim de tot simplu, să locuim în bordeie, în tranșee, în loc de saloane. Să dormim adeseori în ploaie sub cerul liber în loc de pat cald și la adăpost. Nu puteam crede, cum se poate omul obișnuit cu astfel de împrejurări!

În zilele prime aveam sentimentul că ne lipsește ceva, că nu-ne simțim bine, ca și fumătorul pasionat, când să lasă deodată de fumat, dar mai apoi, după vre-o câteva săptămâni, simțim că în locul preocupărilor silnice obișnuite de-atâția ani, ne stăpânesc alte griji, alte idei cu mult mai profunde și mai serioase.

Un duh nou se sălășilește întru cele din lăuntru ale noastre. Datorința, onoarea, dușmanul, primejdia, învingerea și moartea, aceste sunt puterile, cari ne stăpânesc de aici înainte. Pătrunși de acest duh ni se pare că multe lucruri, la cari înainte ținusem mult și

le credeam de mare însemnătate, acum sunt nimicuri, sunt ridicole.

Lupta pentru patrie și tron, pentru libertate și prosperare, periculoși în care ne aflăm în continuu a sters și a primit tot ce a fost înalt. Tețul s'a redus la o viață simplă de tot, la o viață patriarhală. De multe ori o bucăciocă de pâine în tranșee, sau în cort, un prânz rece noaptea târziu, dacă merge bine, un măr acru, după care nu s'ar fi plecat nici un cerșător acasă căcut din vre-un pom îmbucăcit de grăpnel, sunt mâncări delicioase și bune. Atâta ne-am schimbat în câmp, încât ne simțim bine, dacă ne putem menținrutele după 3 săptămâni și dacă ne putem desculța încălțăminteale la 4 sau 5 zile odată.

Apoi ce să mai zicem de spălarea obrazului, după atâta sudoare și praf de pe căile rele și câmpurile rusești năipoase, unde nu găsim apă în de ajuns, unde atâta mulțime de oameni caută apă și unde nu avem cu ce fierbe, săci fântânile sunt secate sau apa în ele este numai norolu. Ne bucurăm când ajungem la un râu, când poposim acolo vre-o jumătate de zi și ne curățăm cu deamăntul.

Dar și atunci ce repezeală, căci sabia lui Damocles atârna asupra capetelor noastre. Dușmanul nu ne cruță și ne mai trimite când și când câte un salut de grapnel, ca să nu ne uităm de datorință. Dar nici râurile nu sunt,

ca ale noastre, apă curgătoare, limpede și rece, ca între munții Ardealului, ci sunt râuri cu apă turbure, neagră cu țărături de tot, de unde nici vitele nu se bucură.

Această viață, într-o implinirea datorinței și petrecută tot în primejdii, în lipsă și abnegațiune, ne arată în deajuns, cât de puține lucruri ne sunt de lipsă pentru traiu. Această viațuire ne-a întărit și ne-a oțelit sensurile, ne-a deschis ochii, ca să vedem, ne-a deschis inimile ca să simțim și ne-a lămurit sufletele, ca să putem pricepe.

O doină din fluierul unui soldat, care petrece câteva clasari în lagăr, ne-duce aminte de cel mai frumos concert de orchestră în o sală de oraș. O simplă slujbă bisericăscă sub cerul liber ni se pare că e procesiunea la ziua cea mare a înălțării Domnului. Peacă-d unii în orașe duc iarăși viața obișnuită de cafenea și de birt, noaptea cu lăutari și bere dinainte, soldatul nostru își sapă celuleșul cu lopeta, și așează pușca înaintea, și țeva îndreptată spre dușman, ingenunche și să iachină, apoi își așează trudețele oase în cuticului rece și umed. Aștepte și abia să duce cu visul pe la dragii săi de acasă, și iață un trosnet de pușcă sau de tunuri din apropiere și-l tuibură somnului. Iarăși grije, iarăși lucru!

Ți-ar cădea atât de bine un scurt concediu, și numai de 14 zile, să te

mai recrezi, să-ți mai vezi părinții și frații de acasă. Să nu mai auzi 14 zile tunurile cele grele, cari cu proiectilele lor te bagă în flori. Ah! Cât ne bucurăm dacă căpătăm voie de călătorie. Abia după mai multe zile ajungem de pe câmp la o gară. Cât de voioși am fi dacă am prinde un tren de marfă, să pleșim repede, că nu-l vream de pierdut. De multeori așteptăm însă toată noaptea pânăce pleacă vre'un tren spre țările civilizate.

Ajunsem într'un oraș din Germania. Ce contrast, câtă deosebire! Aici numai rândulăi, ordine, curățenie, pe care de un an nu o-am simțit. Surori de caritate cu hăinațe albe, ca inimile lor, așteaptă să sosească trenul bolnavilor, ca să le poată da un ajutor, și vre-un cialu cald, ca să-și mai încălzească inima...

Suțtem în capitala țării noastre. Obosit de drumul cel bun trebuia să întrerupem călătoria până la plecarea celuiilalt tren. Un locotenent, care călătorise împreună făcu propunerea, să mergem într'un birt din apropiere. S'au văzut îndată, că ne întorsc din câmpul de luptă. Toți oaspeții își îndreptară privirea spre noi, ca la ceva neobișnuit. Iadată ne bătură la ochi, într'un unghiețu vre-o 3 domni tineri îmbrăcați în smoking în societatea alor 3 dame. Că nu au fost rudele noastre lor s'a putut numai decât observa. Noi ne uităm unul la altul și ajungem

dușmane, cari se încuibaseră la sud dela *Iavorce* au fost respinse.

In regiunea *Vrsic* lupta a ținut ziua întreagă, și a atârnat de crâncenă înecat toate luptele de până acum. Honvezimea austro-ungară dela *St. Pölten* cu cunoscuta-i vitejie a respins aici atacul dușmanului. Toate pozițiile au rămas în mâna noastră. Terenul din fața frontului italian e acoperit cu Italieni morți. O parte din capul de pod dela *Tolmein* a stat din nou sub un foc mai puternic de artilerie.

După cum se constată acum, în atacul dat aici în 9 Septembrie au luptat aici din partea dușmanului, diviziunea a șaptea de infanterie, o grupă de alpini și două batalioane de bersaglieri. Singur regimentul italian de infanterie Nr. 25 a pierdut aici 1000 oameni.

In sectorul dela *Doberdo* mai multe ieșiri ale dușmanului contra părții proeminente ale platoului, au fost respinse ca totdeauna. Pe frontul din *Tirol* Italianii au atacat zadarnic eri după amiază și azi, în ținutul la vest de *Monte Piano*, cu aproape un batalion de oameni, pozițiile noastre din valea *Popena* și din ținutul *Cristallo*.

General de divizie *Höfer*, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin, 12 Sept. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru ziua de azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Pe o mare parte a frontului a domnit o activitate viie de artilerie. Explozii succesive în *Champagne* și în *Argoni* au cauzat mari stricăciuni tranșelor franceze. Aviatori dușmani au aruncat eri dimineață bombe asupra *Ostendei*. Pagube nu s'au făcut, nici oameni nu au fost răniți. In decursul nopții docurile din Londra și din împrejurime au fost bombardate cu succes vizibil.

La ost și sud-ost.

Grupul mareșalului Hindenburg: Pe frontul dintre *Wilna-Düna* și *Merec* pe *Njemen*, luptele au luat în unele locuri proporții mai mari. Aici am făcut din nou 1800 prizonieri și am capturat 5 mitralieze. Intre *Iesiory Njemen* luptele crâncene au durat toată ziua. Abia azi-dimineață dușmanul a încetat de a se mai opune; acum îl urmărim. La *Zelwianka* liniile dușmane au fost sparte în mai multe locuri. Dușmanul a pierdut în prizonieri 17 ofițeri. 1946 soldați și 7 mitralieze.

Comunicatul rusesc din 10 Sept. vorbește de luptele gardei rusești la nord de *Abelin*, 42 km. la vest dela *Dinaburg*. Trupe germane nu au luat parte în aceste lupte. Din contră garda rusească la nord-vest dela *Wilna* au fost eri atacată și respinsă. Despre învingerea remarcată în același comunicat, a doi soldați ruși asupra a 6 soldați germani la gura *Zelwiancei*, comandamentul suprem german nu are nici un comunicat.

Grupul principelui Leopold de Bavaria: In strânsă colaborare cu aripa dreaptă a grupului *Hindenburg* am ocupat pozițiile dușmane la ost dela *Zelwa*. La *Kossele* încă am trecut peste *Zelwianka* iar dușmanul a fost respins pe ambele părți ale goselei *Berca-Kartuşca-Kossov-Slonien* Grupul acesta de armată a făcut 2759 prizonieri și a capturat 11 mitralieze.

Grupul mareșalului Mackensen: Trupele noastre atacă pe ambele părți ale căii ferate spre *Pinsk*. Câteva poziții înaintate au fost luate azi-noapte cu asalt.

Pe frontul sud-estic trupele germane au respins toate atacurile Rușilor. Dușmanul a suferit mari pierderi.

Evenimentele pe mare.

Berlin, 12 Sept. — Dela comandamentul flotei germane se anunță:

Azi-dimineață mai multe hidroplane rusești au atacat cu 8 bombe un crucișător german înaintea *Windauului*. Toate opt bombele însă și-au greșit ținta. Un avion dușman a fost împușcat și transportat la *Windau*. Cei doi ofițeri ruși cari se aflau în el, au fost făcuți prizonieri.

Behnke, locțiitorul șefului admiralității.

In chestia închiderii graniței la Predeal ziarul *«Ziua»* publică un nou comunicat. Iată-l:

Suntem autorizați de a comunica faptul că ministrul Austro-Ungariei, contele *Czernin* a declarat formal președintelui de consiliu, d-lui *I. C. Brătianu*, că măsura luată la frontiera română, relativ la restrângerea transportului de persoane, nu este îndreptată întru nimic contra României. Ea a fost provocată de faptul că orașul *București* este sediul central al spionajului vrșmașilor *Monarhiei austro-ungare*, astfel că orice știre, care trece peste frontieră este transmisă imediat statelor majore ale armatelor dușmane.

Așadar măsurile luate sunt absolut numai de ordin militar și repetăm nu sunt îndreptate cătuși de puțin contra țării noastre.

Considerațiunile de mai sus explică și măsurile severe luate pentru revizuirea bagajelor și pentru examinarea de aproape a persoanelor cari intră sau vor să treacă prin *Monarhia vecină*. Adăugăm că presa noastră care pare a fi dispusă de a se plânge de această măsură ar trebui să se gândească la situațiunea particulară în care se află statul vecin.

Cum am spus-o deja eri, această măsură este numai vremelnică și se va ridica peste câteva zile.

Participarea lui Suchomlinov la consiliul de războiu din Calais.

Cătim în *«Noue Freie Presse»*: Fostul ministru de războiu rus, generalul *Suchomlinov* face acum o călătorie în străinătate. El a plecat luni, peste *Svedia* la Londra și de acolo se va întoarce în Franța, unde va lua în numele țării noastre parte la consiliul de războiu ce va avea loc în Lunea viitoare la *Calais*.

O acțiune în interesul invalizilor.

Guvernul a luat inițiativa unei mari acțiuni de stat în interesul invalizilor de războiu hotărând organizarea acțiunii de ajutorare și protejare a acestor jertfe a războiului.

Prin o ordonanță, Nr. 3301/915, apărută la începutul săptămânii curente, guvernul a creat un *Oficiu r. u. al invalizilor* în fruntea căruia stă, ca președinte, însuși ministrul președinte, căruia îi este atașat un vicepreședinte, încredințat cu conducerea efectivă a afacerilor.

Noul oficiu al invalizilor este chemat a supraveghea întemeierea, susținerea și conducerea sanatoriilor destinate pentru tratamentul ulterior al invalizilor de războiu; a școlilor pentru invalizi, a atelierelor de prothese și a așezămintelor agricole și industriale de stat întemeiate în interesul existenței invalizilor. Oficiul invalizilor inițiază, conduce, sprijinește și supraveghează așezămintele înființate din inițiativă privată pe seama: ostașilor ciungăriți, schilaviți și atinși de boale interne; administrează fondurile acestora, inițiază colecte, mijloacele ocăzii de lucru și organizează patronajul pe seama invalizilor.

Un senat compus din 36 de membri, numiți de ministrul președinte și pus sub prezidiul acestuia, are chemarea să întreprindă legătură cu societatea în interesul invalizilor.

Ordonanța guvernului prevede înființarea a trei feluri de institute pentru invalizi: sanatorii pentru tratamentul ulterior al invalizilor, ateliere de prothese și școli; pentru invalizi. Scopul celor dintâi este a face pe ostașii invalizi, prin un tratament ulterior chirurgical, ortopedic, masajul etc., iarășii oameni capabili a-și câștiga pâinea de toate zilele. Atelierele de prothese vor prevedea pe schilavi cu membre (picioroare, brațe etc.) artificiale, iar școlile de invalizi vor da ostașilor schilavi, incapabili a-și continua ocupația de mai înainte, instrucții pentru alte cariere.

R. E.

Bulgaria fortifică portul Dedeağaci.

Din Geneva se anunță: După *«Le Temps»* Bulgaria lucrează neconștient la fortificarea portului *Dedeağaci*. Deoarece portul pe țărni sunt așezate tunuri. Tot asemenea și pe ridicăturile cari dominează portul. Din motive strategice s'a interzis circulația prin oraș pe timpul nopții.

Fiul poetului Coșbuc — mort în urma unui accident ă automobil.

Din Târgu-Jiu ni se anunță următoarele: Un grosnic accident de automobil s'a petrecut azi (26 August v.) aproape de comuna *Bălești* (jud. Gorj) care a cauzat moartea proprietarului *Alexandrescu* și a tânărului *Alexandru Coșbuc*, fiul marelui nostru poet.

Ambil veniseră în localitate din *Craiova*, unde și-au cumpărat benzină și alimente. Apoi a plecat la țară unde se află familia.

Automobilul având viteză și din cauza unui defect la direcție, s'a răsturnat, venind de câteva ori peste cap.

Ambil au fost aruncați sub mașină. *Alexandrescu* a fost sârbobit și a murit pe loc, iar *Coșbuc* a fost grav rănit la cap și și-a pierdut conștiința.

Victimile au fost aduse acolo de factorul postal rural Unguru, care trecea

pe-acolo. El a sărit în ajutorul victimelor, apoi a anunțat pe șeful de post, care la rândul său a înștiințat autoritățile.

Doctorul *Spiru* medicul primar al județului, a plecat la fața locului și a dispus aducerea tânărului *Coșbuc* în oraș. Cadavrul lui *Alexandrescu* a fost lăsat pe loc, pânăce reprezentantul parchetului va face ancheta.

Alexandrescu era originar din *București* și se înrudește cu d. *Romulus Voinescu* inspectorul general al siguranței. *Alexandru Coșbuc* e fiul poetului.

Accidentul s'a întâmplat pe la ora 5 Impresia în oraș e mare.

Pe când era dus spre oraș într'un car cu boi, tânărul *Coșbuc* în urma gravelor țirane, a încetat din viață. Cadavrul lui a fost depus provizoriu la morga spitalului județean.

În mijlocul doliului fără margini, Ardealul greu atins de vestea dureroasă li trimite autorului *«Morții lui Fulger»* cele mai adânci condoleanțe.

În urma acestei grele lovituri, va afla oare marele poet, un drum de împăcare?...

Va afla oare pacea, sublimul cătareț al vieții și-al energiei... ori ca uriașul *Petricicu-Hașdău*, își va pieca dezolat capul sub povara dăncăa voluptate a morții?...

Poate să-i aducă marelui poet, vreo mângăere faptul, că Ardealul îi împărtășește cu toată durerea, doliul sârbobitor... Poate...

Dar destul!... Sunt dureri și... dureri... La ce-am mai tublura, cu sărăce, cu sarbede cuvinte, durerea lui, uriașul lui durere?!... Cel care o viață întreagă ne-a însuflat prin versuri robuste, energie și încredere, n'are nevoie de mângăerile noastre deserte!...

Îi cerem deci iertare marelui maestru, îi cerem iertare dacă îi tulburăm cumva doliul fără magini, cu bietele, inutilele noastre condoleanțe!

O jumătate milion de soldați împotriva Dardanelor.

Din Lugano se anunță: *«Tribuna»* scrie că antanta pregătește cu o jumătate milion de soldați și cu puternică artilerie, un uriaș atac la potruiva Dardanelor. Antanta nădăjduiește că prin acest atac se va decide soarta războiului.

Sergentul Todea — prizonier.

Inimosul și viteazul sergent român *Gheorghe Todea* din reg. 63 de inf., a cărui decorare cu marea medalie de aur pentru vitejie am publicat-o zilele trecute, se află din 27 Iulie n. a. c. în prisoare rusească. După o luptă vehementă cu Rușii, cari atacaseră cu forțe superioare, a fost făcut prizonier împreună cu câțiva ofițeri și mai mulți camerazi de luptă.

Știrea aceasta ne-o aduce *«Foala Poporului român»* din *Budapesta*, al cărui redactor a primit dela sergentul *Todea* următorul răvaș:

»Vă fac cunoscut trista mea soartă

că pe când mă aflam mai fericit, mă trântit în prisoare adversurului. Nu sîngurul ci cu încă câțiva ofițeri și mai mulți camerazi de luptă. În ziua de 27 Iulie în... rușii au dat primul atac, iar după amiază l-au repetat cu foarte mari forțe. Noi aveam poruncă să ținem locul cu orice preț, cum l-am ținut, dar contrarii n'au cruțat nimic, și astfel înconjurându-ne, am fost prinși după o luptă înverșunată cu baioneta.

Dar linia noastră n'a suferit nimic prin pierderea noastră. Acum mă aflu mai mult pe drum către *Siberia*, ori știe Dumnezeu unde. Vă rog binevoit, de ați publicat ceva din epistola mea, să trimiteți ziarul soșiei mele, care se va bucura mult de foale. Adresa ei e: *Todea Berta*, *Nassod-utca*, *Grof Logothetti ház*, up. *Bess-terce*.

Când voi fi așezat voi mai scrie. Vă salut cu dor de patrie.

Todea.

După un an de cruntă războie, în decursul căruia sergentul *Todea* a dat numeroase dovezi de vitejie, el cade acum în mâinile dușmanilor, după o luptă înverșunată cu baioneta apărând, conform ordinului primit, cu orice preț poziția ce i-s'a încredințat. Deși ne pare rău, că regimentul 63 a pierdut un sergent atât de valoros, totuși ne bucurăm, că din lupta sângeroasă din 27 Iulie el a scăpat, cel puțin cu viață.

Sergentul *Todea* a fost un bun prieten al ziarului nostru trimițându-ne adeseori răvașe interesante de pe câmpul de luptă și inițind frumoase colecte pentru cei rămași acasă. Îi dorim să supoarte cu răbdare greutățile, ce-l așteaptă prin îndepărtata *Siberia*, reîntorcându-se la timpul său întreg și sănătos în mijlocul nostru.

400 piloți la Dardanele.

«Neue Züricher Zeitung» anunță din Geneva, că în Franța se pregătește un corp expediționar de 400 piloți și observatori, pentru a fi trimis la Dardanele.

Anuarele școalelor noastre.

IX.

Raportul al *LII-lea* despre gimnaziul superior fundatiional din Năsăud, pentru anul școlar 1914—1915. Publicat de *Ioan Gheție*, director gimnazial. Tipografia G. Matheu, *Eistrița*. — (*LII-ik értesítő a nasszodi alapítványi főgimnáziumról, 1914—1915 tanévre. Közzéteszi: Ghetie János, főgimn. igazgató*)

In fruntea anuarului se publică o interesantă conferință publică: *«Viața privată și socială a poporului grec, în lumina epopeelor homerice»*, ținută la acest institut de d-l *Vasile Bichigan*, profesor de limba greacă și latină. Pentru reconstruirea vieții antice grecești conferințiarul ia ca bază epopeile lui *Homeros*, pe care ni-l prezintă ca individul fenomenal, care a adunat căntecele răspândite în jurul poporului grec și tradițiunile resfrate, despre faptele mari, glorioase și le-a întrunit într'un mănunchiu. Despre viața mult controversată a acestui căntăreț al neamului său, se spune, că e trăit, probabil, pe la 950 a. Hr. și că șpoexile nu le-a scris el, ci aceasta a lăsat-o în grăia altora. A putut să fie orb, dar nu-l probabil, luând în considerare descrierile plastice și înțelegerea atât de minunată a frumseților naturale.

Din viața privată a vechilor Greci spicului câteva lucruri de interes, pentru aceia cari nu au auzit sau nu au cedit această frumoasă conferință: Cetățeanul grec nu ținea să-i fie casa luată în seamă de trecători; el se îngrija numai să-și facă un adăpost plăcut și ținut, în care să fugă de agomotul și mișcarea de pe stradă. Mobilarul era foarte simplu, dar avea o grație și o eleganță, ce n-au fost niciodată întrecute și eri în același timp și confortabil. În casa sa cetățeanul grec era stăpânul absolut, așa sîcând despotul familiei sale, unde putea să facă ori-ce, chiar și nedreptate, fără a se teme de amestecul legilor. Gospodărie greacă fără stăpân de casă, fără tată de familie, nu exista. În absența tatălui, dreptul de stăpânire peste familie îl avea fiul cel mai mare. În caz că tatăl muria, văduva nu moștenia nici unul din drepturile lui și cădea sub epitropia tatălui, fratelui sau al fiului ei mai mare. Fărăște, că și atunci erau cazuri, când femeia era mai mare și bărbatul trebuia să se supună caprițiilor femeii sale, când adevă gâina căuta la casă.

Dar pentru aceea poziția femeii, ca gospodină, ca mamă de familie era

în perplexitate, iară societatea din jur radea și se vesela, ca și când războiul ar fi o jucărie, ori ca și când nu ar fi acolo în depărtare nici un războiu.

Ne văzusem până în suferiți de ceea ce văzusem. Dacă ar ști aceia, cari petrec în crepăturile pământului pe câmpul de luptă, că mai există undeva așa o viață, ar pune puștile jos și ar zice: »așa, acuma mergeți voi afară, și să luptați voi ca să puteți vedea ce e războiul. Pentru voi și pentru tralul vostru nu voim să ne luptăm».

Mersem în ait local. Tot deardând e plin de oameni guralivi, cari mănacă și beau tot așa ca și mai înainte în timp de pace.

Automobilele și trăsuriile se o-presc la portul teatrului. Dama cu rochiile de mătase și cu voaluri albe se coboară din trăsuri, ca și mai înainte. Este oare războiu? Nu putem înțelege, noi șosim chiar acumă din alte țări unde nu am văzut aceasta, de aceea totul ne pare străin. Câteva luni petrecute afară în războiu ne a schimbat atâtă, încât ne doare, ne supără viața din capitală. Poate de aci ne putem explica, cum rânșiți după însănoțoare dorose să vină iarăș pe câmpul de luptă. Sufletul lor e acolo, la lipsă, la

năcazuri, la cameraziilor lor, și acasă li se pare că sunt străini.

Cel de acasă cunosce războiul numai din jurnale, din telegrame, pe cari le așteaptă cu mare curiozitate, și li se pare că totul se mișcă prea anevole. Noi îl cunoaștem în realitate, de aceea șimțim, că de puțin înțeleg cel de acasă sufletul soldatului din războiu.

Intr'un local muzică și teatru de varietăți, chiematograf ticsit de lume și afară pe câmp vaiete și moarte. Noi cari șosim dela ait teatru, unde se joacă tragedia cea mai șgduitoare a omentei, unde nu mai cântă nici o muzică, nu mai înțelegem pe cei din oraș mari. Se pare că s'a rupt șirul înțelegerii, dintre aceia cari vin dela războiu și dintre aceia, ce nu au zis niciodată un bubult de tun și nici o secundă nu au fost stârniți din tihna și hedina lor obișnuită.

Alteceva este la țară, altcum este pe satele noastre. Pe sate unde aproape fiecare familie și-a trimis câte un volnic, doi la arme, acolo viața este liniștită și plină de eriji, Mamele și femeile stau supărate, privesc mereu spre soare-apune și așteaptă cu dor. Când sosește vre-o carte poștală cu

stampila regimentului s-adună toată vecinătatea.

Aici pe sate se șimț toată grozăvenia războiului. Birturile sunt goale, jocul în pavilion lipsește, flăcăii și bărbaiții sunt toți la arme. Bătrânii și femeile sunt triste. Dacă intrăm Dumineca și sârbătoarea în biserică vedem numai bătrâni, femei și copii, locul bărbaiților tineri rămâne gol. Preotul cu glas tănguitor rostește în genunchi rugățiunile pentru biruința armelor noastre, pentru vreme ce pace, și pentru odihna celor ce și-au vărsat sângele pentru patria noastră iubită. Și aceasta se repetează de un an întreg în fiecare zi.

Cel din orașele și sate știu ce este războiul. Mișcător este când copilasii înainte de a merge spre somn stau la icoana și din sufletul lor curat rostesc rugăciuni: »Doamne ține pe tata și pe nenea și-i păzește de primejdii, și li adu iarăș acasă și Doamne iartă păcatele și celor morți».

Locuitorii spitalei și ai orașelor mari încă știu ce este războiu, dar ei nu prea arată un semn de durere nici un gest de compătimire pentru cei căzuți. Acest sentiment se lăbușe prin petrecerile lor zilnice și de tot felul.

Corsetul, ghețele cu tocuri înalte, mănuișile, cravata și cilindrul, obiectele celeilalte jumătăți de lume, își au rolul lor azi ca și mai înainte. Noi ceștia-lăși nu privim și nu judecăm acuma lumea după exterior, ci după suflet și inimă.

De aceea ne-am bucura și ne-ar cădea bine, când am vedea mai multă seriozitate, dacă luxul și multe lucruri nebrebnice ar înceta, dacă pretențiile domnișoarelor și domnilor ar mai scădea, și dacă d'in sfărîmăturile mesel celor cu prindere și imbelșugați s-ar sătura copilașii orfani, cari mai așteaptă încă pe tatăl lor să se întoarcă.

Gândul nostru zboară iarășii înapoi la năcazuri, la jertfa, la camerazi, zilele de concedii trecură prea repede și datorința ne chemase iarășii la locul nostru.

Tot aceiași cortină se deschide și tragedia lui *Cain* și *Avel* continuă sub acompaniarea vâjeiturilor și pocnetelor de ghiulele...

— 30 August 1915.

Ilie Hociotă.

cinstită și încunjurată de mult respect. Servis spre cinstea bărbatului home-

Rolul public și viața externă a femeilor era foarte restrânsă. Pragu:

Unei fete tinere, când îi doriu binele, îl ziceau: să și dele zeii bărbat,

Mal adeseori fata se mărita după acel pețitor, pe care îl desemna tatăl

Uneori servitoare. Tinerii înaintea cununiei trebuiau să se spele într'un isor

Ambii erau încununăți. Tinerii însuși- torii intonaau cântul imensu în sunetul

Când se naștea copil la casă, dacă acela era fecior, puneau pe ușa casei

Viata familiară fiind simplă, și educația copiilor încă era foarte simplă.

Băieții în etatea lor fragedă erau în grija și sub tutela mamei,

După ce bălătu creștea mare, era luat sub îngrijirea tatălui său.

aceea, că dacă ajungea pentru prima oară într'un loc străin, nu începea el

„Pentru sârmanii soldați români cărora li-s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

Transport din n-rul trecut 7280 c. 96 f.

Colecta d-lui paroh-protopop Ioan Sonea din Răteag dela următoarele persoane:

Câte 2 cor.: D-l Ioan Sonea paroh-protopop cu soția sa Irina n. Bogdan, d-na Maria Chira n. Șuteu cu soțul său Teodor.

Câte 1 cor.: Maria Mihesteian n. Șuteu, Teodor Mihesteian cu soția sa Ileana, Andrei și Maria Șuvagău, Marlanca Căpăcanan n. Șuvagău, Maria Răcan soția lui Petre Răcan, Teodor Băzdăra și Cristina, Maria Mureșan n. Antal, Eugenia Șuvagău n. Calinceu, Nucu Trif cu soția sa Anica, George Chira și soția sa Irina, Gavriș Pop cu soția sa Ileana, Maria Campean n. Colceriu, Ioan Chira și Ileana Chira în numele fiului lor Gheorge, care se află pe câmpul de luptă, d-na Luiza Pop Reteganul. La oaltă 18 cor. și 40 fl.

Din filia Bața au contribuit următorii:

Marițica Hatos 10 fl., Ioan Cicio 10 fl., Teodor Hatos Șuteu 10 fl., Florian Hatos Șuteu 10 fl., Ioan Hatos alui Flor. 10 fl., Niculae Hatos alui Gavriș 10 fl., Florica Hatos 10 fl., Gavriș Sabaduș 20 fl., Gavriș Hatos 20 fl., Maria văduva Borodi n. Hatos 40 fl., Ioan Luca 10 fl., Ioan Campean 10 fl., Anișca Colța 10 fl., Ilie Hatos 20 fl., Ionaș Borbel 20 fl., Ioan Borbel fătu 10 fl., Anișca Borbel 40 fl., Văsiș Borbel 20 fl., Florica Sabaduș 20 fl., Maria Kis alui Simion 20 fl., Gavriș Balog 10 fl., Florica Luca 10 fl., Gavriș Borbel lui Gavriș 20 fl., Gavriș Borbel fătu 1 cor., Irina Tira 18 fl., Alexandru Batiza 20 fl., Niculae Hatos lui Găvr. 10 fl., Florica Sabaduș 20 fl., Florica Borbel 20 fl., Ioan Campean 10 fl., Văsiș Hatos lui Găvr. 20 fleri. La oaltă 6 și 8 fl. . . . 24-48

La oaltă 7255 c. 44 f.

ȘTIRI.

— 13 Septembrie n. 1915.

Inscrierile la școlile noastre medii se încep mâine, Marți, și durează până la Joi la amiazi. Din acest prilej d-l director Y. Onișiu a luat laudabila inițiativă de-a așeza în sala de inscriere o casetă, în care elevii și părinții, cari înscriu pe fi lor, sunt rugați a contribui câte-o sumă, fie cât de mică, pentru soldații noștri nenorociți. Bani adunați se vor adăuga la colecta ziarului nostru. Indemnăm și din parte-ne pe elevii și părinții se contribuie cu obolul lor la alinarea suferințelor nenorociților noștri soldați.

Distincții militare. Cetim în „Neue Freie Presse“: Consilierul de secție locotenentul Dr. Baron de Vasilco, care în calitate de comandant al unei companii de Huzuli ucrainieni a fost greu rănit în 9 Mai cu prilejul unui atac, a primit dela Împăratul Germaniei crucea de fer

Crucea pentru merite militare cl. 3 s'a conferit locotenent colonelului Eugen Bosanș locot. Ioan Burda din reg. 35 de artilerie.

Crucea pentru merite preoțești s'a conferit preotului militar gr. cat. Dr. Aaron Lupșa dela divizia de inf. 10.

Cu lauda prea înaltă — Signum laudis au fost distincți căpitantul Olimpiu Craiovean dela brigada de munte 14 locotenentul Michail

Maxsim din reg 37. Dr. și mediu asistent Ioan Giurca din reg. de inf. Nr. 50.

Cu medalia de argint pentru vitejie cl I au fost distincți: plutonierul Ioan Dobra și caporalul i. r. Adam Deac din reg. 82 de inf., caporalul Adam Covacu din reg. 50, cadetul i. r. Mihail Verzar, sergentii Nicolae Antal, Ladislau Rusu, caporalii Ioan Bechita și Ioan Hora toți din reg. 51.

Cu medalia de argint pentru vitejie cl II au fost distincți: caporalul Iosif Zavicia reg. 2, sergentii Gheorghe Pascu, David Tămăș, fruntașii Ioan Gal, Ioan Cojocariu, Nicolae Mailat, P. Răcovan, Ioan Tanco, ordonața George Vulcan toți din regimentul 82 de infanterie, atelieristul Ioan Purcar din regimentul 12 de art., plutonierul Iosif Urdea, caporalul Iosif Bojochi, fruntașii Nicolae Ghidu, Gheorghe Penciu, infanteristul Ioan Ienciu, toți din regimentul 31 sergentul Gheorghe Casma, caporalul Vasile Temptan, fruntașul Gheorghe Moldovan, infanteristii Gregorie Bradu, Gheorghe Cristuț-toți din reg. 51 de inf., fruntașul Basiliu Popoviciu din reg. 64 sapperul Gheorghe Stan din bat. de sap. Nr. 12, artileristul Teodor Suciu din reg. 35 de art., infanteristii Basiliu Gherman, Zen. Calin, Ioan Mateiu, Ioan Moldovan, Petru Moldovan, Gregoriu Nete — toți din reg. 62.

D-l T. Maloirescu în Elveția. Din București se anunță: După tratamentul ce a urmat la Teplitz în Bohemia, d. Titu Maloirescu simte nevoia unui mai îndelungat repaus și, în acest scop, d-sa va mai rămâne câteva săptămâni încă, în Elveția, unde se găsește actualmente. Știrea ce s'a răspândit și pe care am înregistrat-o în noi, despre apropiata reîntoarcere în țară a eminentului om de Stat, este astfel prematură.

Un medic român — docent privat la Viena. Din Viena ni se comunică: Ministrul instrucțiunii publice a aprobat hotărârea colegiului profesoral de-a fi admis medicul de regiment Dr. Iuliu Moldovan ca docent privat pentru patologia generală și experimentală la facultatea de medicină din Viena. Prezum se știe d-l Dr. Iuliu Moldovan este distinsul medic militar român, care în diferite rânduri a fost decorat de Maj. Sa Monarhul și de împăratul Wilhelm pentru serviciile escelente prestate pe câmpul de luptă în fața dușmanului.

Felicităm din toată inima pe d-l Dr. I. Moldovan această nouă distincție.

Eroismul ostașilor români. De-a dnul preot militar, Longin Corcheș primește „Unirea“ următoarea scrisoare censurată:

În actualul războiu mondial tot mai frumos s'a relevat în presa noastră și străină calitățile de bun ostaș ale românilor. Toate stările au numai cuvinte de admirație, elogi, pentru faptele de eroism prestate, cu deplină abnegație, pe fronturile de luptă. Rușii se îngrozesc de ostașii români, cari năvălesc la asalt și o iau la goană strigând rumenskî, rumenskî. Italienii stau ulmiți de asalturile îndârjite date de ostașii români, pe cari nici furile tunurilor italiene nu-i pot elinti din loc. Infanteristul Colin Moise din Sălagiu mi-a spus un caz nouit, cum 12 ostași români au ținut foc cu 3 țiguri italiene, cari erau formate cam din 150 ostași. În aceasta luptă au căzut jumătate din ostașii italieni, iar restul a scăpat cu fuga. Văzând inimicul că infanteria nu poate să reziste atacului vehement, dat de cei 12 ostași români, au îndreptat asupra lor pușciturile puternice din gura alor سعی de taur. Aici a fost rănit și eroul Colin Moise, care mi-a enarat această luptă titanică a celor 12 ostași români.

Pilda vrednică de urmat. Dl Nicolae Opresan, notar comunal în Jina, fost beneficiar al mesii studenților noștri, obligându-se drept recunoștință pentru binefacerea avută să contribuie anual cu câte 20 cor. la masa studenților noștri a donat mesei suma de K 30.— Totodată aducându-și aminte, că din fondul »D. Făgărășianu pt. școlarii bolnavi« dela școlile noastre a primit gratuit ca școlar într'un rând medicamente în preț de K 2.— a donat K 2.— numitul fond, restituind astfel ajutorul avut.

Primească generosul donator căduroase mulțămite și pilda vrednică ce o dau găsească și numeroși imitatori.

Diracțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov.

Necrolog. Cu inima adânc îndurerată anunțăm tuturor prietenilor și cunoșcutilor, că lubitul și neuitatul Ioan Ciocan fost director al gimnaziului superior fundațional din Năsăud, director și președinte al fondurilor grăntiștești din districtul Năsăudului, profesor de limba și literatura română la universitatea din Budapesta în pensune, deputat dietal, cavaler al ordinului Francisc Iosif, membru fondator al Asociațiunii pentru literatura română și cultura po-

porului român și al Societății pentru fond de teatru român etc. etc. și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului luni în 6 Septembrie n. a. c. în sanatoriul »Park« din Budapesta, după ce viața întreagă și-a dedicat-o intereselor fondurilor și ale institutelor culturale din fostul district al Năsăudului și tuturor cauzelor mai înalte ale neamului nostru. Oser în acele scumpului defunct vor fi așezate spre odihnă veșnică în cimitirul greco-catolic din Năsăud Joi în 9 Septembrie n. 1915 la 1 oară d. a. Amintirea-i binecuvântată va rămâne neștearsă în sufletele colegilor, elevilor și ale tuturor, cari l-au cunoscut și apreciat. Dumnezeu să-l odihnească în pace și să-l așeze în iăcăneșul celor preșți. În veșt amintirea lui!

Năsăud, 7 Septembrie 1915. Corpul profesoral dela gimnaziul superior fundațional din Năsăud.

În loc de anunțuri de căsătorie. Absolventul în teologie, dl Alexandru Buncan, ales paroh în Tenedig, s'arbind căsătoria religioasă cu d-șoara Silvia Mateiu din Râpa de Jos, a răscumpărat anunțurile de căsătorie cu 10 cor. dăruite la fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, întez de Reuniunea meseriașilor din Sibiu.

Marele-duce Nicolaevici — în vilăglatură. Din Kopenhaga se anunță: După o informație a ziarului »Rjeci« marele-duce Nicolaevici, care a sosit deja în Caucaz, va pleca cu întreaga familia în străinătate, pentru a se recreia.

Moarte de erou. Primim știrea că în 14 August n. a. căzut pe câmpul de bătae, murind moarte de erou învâțătorul Andrei Drăguș din Bacilelec (protopresbiteratul Treiscaune). În vâțătorul Andrei Drăguș, e originar din Comuna Boholt și moare în etate de 33 ani. Îi deplâng nemângâiați pe nenorocitul erou, soția, o copilă de 3 ani, o mamă bătrână, un frate, o soră și mulți prieteni și cunoșcutilor.

Cu Andrei Drăguș, moare un blând și distins dascăl român, din șirul acelor dascăli cari și-au făcut cu vârf datoria către patrie.

Odihnească în pace!

Școala industrială orășanească. Primim spre publicare următorul aviz:

Învățământul în toate clasele acestei școli începe în 15 Septembrie n. la 6 oare seara. În urma ordinului ministerial Nr. 83.957/915 sunt obligați a se înscrie ca elevi industriali și acei ucenici, cari au fost dispensați în anul trecut școlar de-a cerceta școala din cauza lucrărilor de războiu și a căror dispensare a fost cerută și anul acesta de stăpânii lor. În caz de lipsă se poate acorda și anul acesta dispensarea, însă deocamdată numai pe timp de un an și jumătate. Direcțiunea.

Davide Calandra, un pictor italian de mare talent, după cum se anunță, a murit zilele trecute la Roma. Cu toată tinerețea, el era numărat între pictorii mari ai Italiei contemporane.

Moartea unui învățat italian. Din Lugano se anunță: Giacomo Porro inspectorul monumentelor istorice și arheologice din Sardinia, nepot al generalului Porro, în etate de 28 ani, a căzut într'o luptă lângă Isonzo.

Mare incendiu în pădurile de lângă Avignon. »Nouvelles« primește din Avignon știrea, că pădurile de lângă Avignon, și pe țărmul drept al Răneului sunt în flăcări. Focul s'a întins pe-o distanță de patru chilometri.

Actorul Alexander Moissi — decorat. Din Berlin se anunță: Marele actor dela Deutsches Theat., Alexander Moissi, care în începutul războiului a intrat ca voluntar în armata germană, a fost decorat de curând cu crucea de fier cl. I.

Sven Hed'n după vizita lui pe frontul răsăritean s'a întors la Stockholm. În decursul unei luni Sven Hed'n a făcut vizite tuturor comandantilor, iar la Novo-Georgievsk s'a întâlnit cu împăratul Wilhelm. Sven Hed'n va rămâne de-ocamdată în Stockholm pentru a lucra la noua sa carte care zugrăvește căătoriile sale pe frontul orientat.

Ziare cehe s'afets. Din Praga se anunță: Autoritățile au sistat apariția ziarelor cehe socialiste »Stridoceskî Hlasyc« din Kolin, »Polabsky Obzor« din Nimburg și »Obzor Ceskeho Vychodie« din Pardubitz.

Fostul vice-rege al Caucazului — atașat al țării. Din Petersburg se anunță: Țarul a trimis fostului vice-rege al Caucazului contelui Woronzow-Daskow un decret în care recunoaște silințele și eforturile ce le-a făcut pentru administrația țării și pentru consolidarea vechilor tradiții ale glorioaselor trupe din Caucaz.

Țarul declară, că el ascultă dorința contelui, de-a da un post mai

potrivit cu starea lui sanitară și deci scutindu-l de sarcina de vice-rege al Caucazului, îl atașează la propria-i persoană.

Muzică la promenadă. Începând din 29 Iulie n., muzica orașului va concerta în fiecare săptămână Marți, Joi la oarele 5 p. m. și Duminecă la oarele 11 1/2, în parcul Rudolf, iar Luni Mercuri Vineri și Sâmbătă la oarele 5 p. m. la promenada de jos.

Carne, unsoare, pâne cîne ar furnisă pentru internatul de băieți din Brașov (str. Prundului 39)? Oferte primește prof. Ioan Petrovici până Vineri în 28/10 Septemv. a. c. 3-4

Aviz. Un comis manufacturier priceput, află loc la firma Ioan Comșa & Fiu Seliște (Szelistye). 3-3

Anunț de căsătorie. Notar văduv în etate de 30 ani fără familie caută parte coresponsuzătoare (și în cele materiale). Oferte serioase sub plic dupli la administrație. 2-3

Bibliografie.

Teodor V. Păcățian: Cartea de aur, ultimul volum Sibiu 1915 prețul 12 cor. Volumul acesta începe cu ciclul parlamentar 1896—1901 și se extinde până la anul 1910.

Volumele I—VIII ale acestei monumentale lucrări costă: exemplare broșate 84 cor., exemplare legate în pânză 100 cor. și se pot procura dela autorul, d. T. V. Păcățian Sibiu (Nagyseben)

Recomandăm cu toată căldura această publicație istorică a frământărilor neamului românesc din Ungaria, la care d. Păcățian a muncit cu dragoste o viață întreagă.

Din lucrările d-lui medic-colonel i. r. Dr. Ioan Popp au apărut la timpul său trei broșuri de actualitate, cari sunt apte cu deosebire ca premii pentru școlari și studenți și cari oferă preoțimii și dascălului o somoră bună de sfaturi pentru sătenii lor. Aceste broșuri, cari se pot comanda la autorul în Sibiu (Nagyseben, Iosef gasse 10, sunt următoarele:

I. Alcoolul și sistemul nervos: Arterioscleroza (Morbul bătrânețelor); Ceva despre morburile infecțioase ale copiilor din punct de vedere igienic; O reformă a tratului nostru; Lupta în contra morburilor sifilitice. Prețul 1 cor.

II. »Cel dintâi ajutor la vătămări ale ochilor«. Prețul 30 fleri.

III. »Tutunul«. Prețul 10 fleri.

Indemnăm cu toată stăruința publicul nostru să-și comande aceste broșuri atât de folositoare.

A apărut: A. Cotruș: Sărbătoarea Morții, (1914/15) versuri inspirate de războiul actual.

În Brașov se află de vânzare la Librăria I. I. Ciurcu, I. Chiroiu, și Zeider. Prețul 150 cor.

A apărut și să află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu Branice & Comp.—Pagini comemorative. — Dr. Alexandru Bogdan de Axente Banciu. (Reproducere din Anuarul LL al gimnaziului gr. nr. român din Brașov). Prețul e de 1 cor. plus 10 fleri porto. Venitul curat realizat din vânzarea acestei broșuri e destinat pentru »Casa de lectură Dr. Alexandru Bogdan.»

Proprietar: Tip. A. Mureșianu : Branice & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea

Un magazin de inchiriat

dela 29 Septembrie 1915 încolo în casa orășanească din »Târgul Inului« Nr. 35.

Informațiune mai de aproape se poate lua în despărțământul magistratului pentru afaceri economice. (Strada Aurarilor Nr. 5 etagiu II)

Anunțuri

primește Administrațiunea Gazetei Transilvaniei cu prețurile cele mai MODERATE.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

--- SITUAȚIUNE SUMARĂ. ---

1914.		1915.	
23 August		14 August	22 August
--- ACTIV ---			
151115384	aur (monete)	169568488	
207724740	stoc metalic " depozitat	252200000	269622696
	" (lingouri)	2600000	270862798
56609356	(trata și disponibil considerate ca aur	75814310)	
640155	Argint și diverse monede.		489502
257477771	Efecte scontate.		205249937
	Imprumuturi pe efecte publice	25574400)	204028988
107395216	Imprum. pe efecte publice în cont curent.	49019700	48094687
	din care nu s'au ridicat lei:	24585743	49805357
11273958	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901).		11273958
	Impr. Stat. în ct. crt. pe bon. de tez. 3%, aur (1914-15).		233985747
11999357	Efectele capitalului social		10699576
16759377	Efectele fondului de rezervă.		16411177
4036281	Efect. fond. amort. imob., mob. și mașini		3956681
6732828	Imobile		6738025
1086831	Mobilier și mașini de imprimerie		1111153
720622	Obiective de administrație		739672
136394667	Efecte și alte valori în păstrare		138894041
	Bonuri de teaur 3% aur în gaj p. Impr. Statului		300000000
253544822	Efecte în gaj și în păstrare provizorie		159539353
27437634	Conturi curente		20440537
23402909	Conturi de valori		22386309
6497518	Conturi diverse		35619064
1073124181			1485182115
			1495785645
--- PASIV ---			
12000000	Capital	12000000	
57203800	Fond de rezervă	39780616	59804376
5526192	Fond. amort. imob. mob. și mașini	5907700	5907700
534379010	Bilete de bancă în circulație	688306370	699981660
3810594	Profit și pierderi	4902667	4902667
2425965	Dobânzi și beneficii diverse	1940080	2269886
26625205	Conturi curente și recep. la vedere.	62365533	60339104
389939439	Efecte și alte valori de restituite	598433394	599212680
61213926	Conturi diverse	72045755	71398072
1073124181			1485182115
			1495785645

TAXA: (Scont 6%
Dobânda 7%.

Antreprize de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de băcânia Steaua Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentul meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple **cu prețuri ieftine.**

Depou de cosciuge de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a **cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **panții** cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, **cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vânat pentru **copii**, precum și **cioclii.**

Comande întregi se **execută prompt și ieftin**, iar asupra-ml și **transporturi de morți în străinătate.**

La cazuri de moarte a se adresa

Telefon Interurban. 406.

E. Tutstek

COVOARE

LINOLEUM

PEDELE

TELLMANN & SPEIL

Târgul Grâului nr. 8.

Îngrijim și așezarea de **Linoleum** cu lucrători experți
Lucrările de **Linoleum** în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Atelierul nostru tipografic

precum și

Redacția și Administrația ziarului „Gazeta Transilvaniei”

se află în casele proprii din

Strada Prundului Nr. 15

(vis-a-vis de băile românești).

Rugăm deci onoratul public românesc precum și vechea noastră clientelă să ne onoreze și în noul nostru local cu comenzile lor, cari vor fi executate prompt și la timp.

Comenzile se pot face și prin telefon, rugând în acest scop pe onorații noștri clienți să ne cheme la telefon.

Telefonul redacției și al tipografiei poartă numărul 226.

Onorațiilor noștri cetitori le aducem la cunoștință, că ziarul nostru se află de vânzare în fiecare seară la orele 5^{1/2} la administrația ziarului nostru apoi la firmele din cetate: **SERVATIUS** (Târgul cailor), zarafia **POP**, firma **EREMIAS**-nepoții (Strada Hirscher) și la firma **ROSENBERG** din festul local al „Gazetei Transilvaniei”, la tutungeria din colțul Bulevardul Rudolf --- promenada de jos

In **Sidiu**: la tutungeriile Hermine Frank (Str. Cisdădiei), L. v. Nemeth și Berta Stürmer.

In **Blaj**: la Librăria diocezană.

In **Făgăraș**: la librăriile Preda și D. Thierfeld.

In **Turda**: la librăria românească.

In **Mediaș**: firma G. A. Reissenberger.

In **Abrud**: la colportarul A. Taigher.

In **Caransebeș**: firma Petru Lepa.

In **Borgo-prund**: firma Iacob Chencinschi.

In **Cluj**: tutungeria Lehota, Bar. Veselényiut.

Cu stimă:

Societatea în comandită **Tipografia A. Muresianu - Branisce & Comp.**